

Ba??ml?l?k ?iddetini Belirleme ?lçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Ba??ml?l?k ?iddetini Belirleme ?lçe?i*. Turkish Psychological Scales.
Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=17181>

Özet

Ba??mlilik ?iddetini Belirleme Ölçe?i (B?BÖ), orijinal ad? Addiction Severity Index (ASI) olan ve 1980'lerde geli?tirilmis? yar?-yap?land?r?lm?? bir klinik de?erlendirme aracıdır. Bu ölçe?in temel amacı, madde kullan?m bozuklukları olan bireylerin ya?ad??? sorunları n ?iddetini alt? ana ya?am alan?nda kapsamlı bir ?ekilde de?erlendirmektir. Türkçeye uyarlaması 2014 yılında Demirba? ve arkadaşları tarafından yapılm?? olup, özellikle erkek alkol ba??mliligi olan bireyler üzerindeki geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları ile standardize edilmiştir. Toplam 140 maddeden oluşan bu ölçek, bireyin tedaviye olan ihtiyacı ve sorunları n ciddiyetini belirlemede önemli bir rol oynamaktadır.

Anahtar Kelimeler

Ba??mlilik ?iddetini Belirleme Ölçe?i, Addiction Severity Index, Ba??mlilik, Alkol Ba??mliligi, Yar?-Yap?land?r?lm?? Ölçek, Psikometrik Uyarlama, Tedavi ?htiyacı.

Yazarlar

Hatice Demirba? (Sorumlu Yazar), ?lhan-Özgür, ?, Do?an, Y. B., Canatan, A.

Amaç

Ba??mlilik ?iddetini Belirleme Ölçe?i'nin temel amacı, madde kullan?m bozuklukları olan bireylerin genel ya?am kalitelerini ve ba??mliliğe ba?lı olarak ortaya çıkan sorunları n ciddiyetini çok boyutlu olarak ölçmektir. Ölçek, sadece madde kullan?m? n sıklığı n de?il, aynı zamanda t?bbi, istihdam, yasal, aile/sosyal ve psikiyatrik durum gibi alt? kritik alandaki i?lev bozuklu?unu da belirleyerek tedavi planlamasına rehberlik etmeyi hedefler.

Türkçe uyarlama çalışması, bu aracın Türkiye'deki klinik popülasyonda, özellikle de alkol ba??mlisi erkekler arasında, güvenilir ve geçerli bir ?ekilde kullanılabilirliğini sağlamayı amaçlamıştır. Bu çok boyutlu de?erlendirme, klinisyenlerin hastaları n sadece madde kullan?ma odaklanmak yerine, bütüncül bir yaklaşımla ele almasını teşvik eder.

Yapı

Ölçek, ba??mliliği n ?iddetini ve bireyin ya?amındaki olumsuz etkilerini ölçen alt? temel alt boyuttan oluşan yar?-yap?land?r?lm?? bir yapıya sahiptir. Bu alt boyutlar, bireyin son 30 gün ve ömrü boyunca karşılaştığı sorunları de?erlendirir. Ölçe?in sundu?u bu yapı, ba??mliliği n tek bir sorun alanı yerine, karmaşık ve çok yönlü bir bozukluk olduğunu kabul eder.

Ölçe?in ölçtü?ü temel yapı, bir bireyin ba??mlilikle ilgili ya?am alanlarındaki bozulma

derecesidir. Her bir alt boyut, o spesifik alandaki sorunlar?n yo?unlu?unu ve bireyin bu sorunlar nedeniyle ne kadar s?k?nt? çekti?ini gösteren bir ?iddet puan? üretir.

Geçerlik

Ba??mlilik ?iddetini Belirleme Ölçe?i'nin (B?BÖ) Türkçe versiyonunun geçerlik çal??malar?, Demirba? ve arkadaşlar? (2014) taraf?ndan gerçekleştirilmiştir. Orijinal ASI'nin yap?sal geçerli?i, alt? ayr? ya?am alan?n? temsil eden klinik alan skorlar?n?n tutarlılı??n? sağlam??tır.

Uyarlama çal??mas?nda, ölçe?in yap?sal geçerli?i ve e? zamanlı geçerli?i incelenmiştir. Özellikle alkol ba??mlis? erkek hastalarla yapılan bu çal??mada, ölçe?in klinik olarak ilgili de?i?kenleri do?ru bir ?ekilde ölçtü?ü ve ba??mlilik ?iddetini di?er klinik de?erlendirmelerle uyumlu olarak yansıttı?ı tespit edilmiştir.

Güvenirlik

Ölçe?in güvenilirlik analizleri, Türkçe uyarlama çal??mas?n?n temel bile?enlerinden biridir. Orijinal ASI, yüksek düzeyde test-tekrar test güvenirli?i ve iç tutarlılık (Cronbach Alfa katsay?s?) sergilemektedir.

Türkçe versiyonun güvenilirlik bulgular?, alt? ana alt boyutun her birinde kabul edilebilir düzeyde iç tutarlılık katsayılarına ula??ldı?ını göstermektedir. Bu, ölçek maddelerinin aynı yapıya tutarlı bir ?ekilde ölçtü?ü anlamına gelmektedir, böylece klinisyenlerin elde ettiği ?iddet puanları zaman içinde stabil oldu?u varsayılabilir.

Faktör Analizi

Ba??mlilik ?iddetini Belirleme Ölçe?i, klinik de?erlendirme amacıyla tasarlanm?? olup, psikometrik faktör analizinden ziyade, klinik olarak belirlenmiş alt? ba??msuz alana ayrılm??tır. Bu alt? boyut, ölçe?in do?al faktör yap?s?n? temsil eder ve her biri ayrı bir klinik sorun alan?n? ölçer.

Uyarlama çal??malar?nda, temel olarak alt? boyutlu yap?n?n Türk kültürüne ve klinik örnekleme uygunlu?unun test edilmesi hedeflenmiştir. Bu alt? boyutun her biri, ba??mlilikle ilgili sorunlar?n farklı yönlerini temsil eder ve bu ayrımlı, tedavi planlamasında multidisipliner bir yaklaşım için kritik öneme sahiptir.

Ölçek Yap?s?

Test Türü: Uyarlama

Format: Yar?-Yapılandırılm?? Görü?me Ölçe?i (Klinisyen veya eğitimli personel tarafından)

uygulan?)

Mevcut Diller: Türkçe (Orijinal: İngilizce)

Popülasyon Grubu: Madde kullan?m bozuklu?u olan bireyler (Uyarlama çal??mas?: Alkol ba??mlis? erkekler)

Ya? Grubu: Yeti?kinler

Popülasyon Detaylar?: Ölçek, ba?lang?çta genel madde ba??mlis? popülasyon için geli?tirilmis? olsa da, Türkçe uyarlama çal??mas? alkol ba??mlil??? tan?s? alm?? erkek hastalar üzerinde gerçekleştirilmi?tir.

Test Metodolojisi: Ölçek, bireyin geçmi? 30 günlük durumu ve ya?am boyu geçmi?i hakkında detayl? bilgi toplar. Görü?me, alt? ana alandaki sorun ?iddetini 0 (sorun yok) ile 9 (çok ?iddetli sorun) arasında derecelendirmeyi içerir. Görü?me süresi genellikle 45 ila 60 dakika arasında de?ir.

Anahtar Kelimeler

ASI, Ba??mlilik ?iddeti, Çok Boyutlu De?erlendirme, T?bbi Durum, Yasal Durum, Psikiyatrik Durum, Klinik De?erlendirme, Hatice Demirba?.

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?mlay?c?: Bilgi mevcut de?il.

Kurum E-posta Adresleri: demirbashatice@hotmail.com

Yaz??ma Adresi: Bilgi mevcut de?il.

?zinler ve Ücret ile Test Y?I?

Test Y?I? (Uyarlama): 2014

?zinler ve Ücret: Ölçe?in klinik veya ara?t?rma amaçl? kullan?m? için orijinal geli?tiricilerin (Addiction Severity Index) ve Türkçe uyarlama çal??mas? sorumlu yazar?n?n izni gerekebilir. Akademik ara?t?rmalarda kullan?m genellikle izinle mümkündür.

Kaynaklar

Demirba?, H., ?lhan-Özgür, ?.., Do?an, Y. B. ve Canatan, A. (2014). Reliability and validity of the Turkish version of the Addiction Severity index in male alcohol dependents. *Noropsikiyatri Ar?ivi*,

51(3), 216-221. <https://www.doi.org/10.4274/npa.y6767>

Makalenin tam metnine a?a??daki ba?lant?dan eri?ilebilir: noropsikiyatriarsivi.com

Ölçe?in orijinal PDF'i a?a??daki adresten indirilebilir: bagimlilik-siddetini-belirleme-olcegi-toad.pdf

Ba??ml?lk ?iddetini Belirleme Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmal? ve hiçbir ?ekilde de?i?tirilmemelidir.

Alt? alt boyut ve 140 maddeden olu?an yar?-yap?land?r?lm?? bir ölçek

T?bbi Durum (11 m): T?bbi sorun ya?anan günler

?stihdam Durumu (6 m): Son 3 y?ldaki ola?an i? durumu

Yasal Durum (24 m): Mevcut hukuki sorunlar?n ciddiyeti

?laç/Alkol Al?m? (30 m): Alkol problemi ya?anan günler

Aile/Sosyal ?li?kiler (27 m): Aile çat??malar?n?n ya?and??? günler

Psikiyatrik Durum (22 m): Ciddi depresyon ya?ant?s?